

Sala Josep Uclés

del Centre Cultural El Carme

Francesc Layret, 78-82, planta -1
08911 Badalona

Metro L2

Badalona - Pompeu Fabra

Horaris

De dimarts a divendres, de 16 a 20 h;
dissabtes, d'11 a 14 h i de 16 a 20 h;
diumenges, d'11 a 14 h

Entrada lliure

elcarme@badalona.cat

www.badalona.cat

www.ub.edu

@UcleselCarme

Organitzen:

Ajuntament de Badalona

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

museubadalona

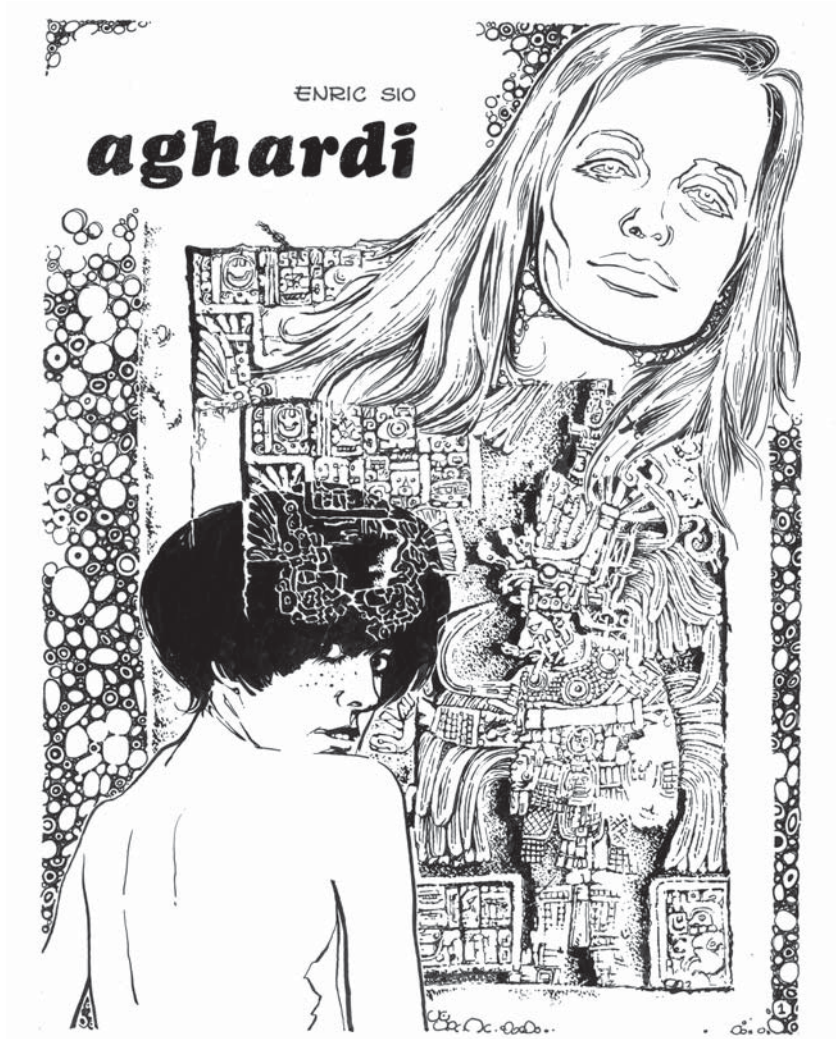
Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

disseny.albertnavarro.cat Textos: © Jordi Riera Pujal

Original d'Aghardi, portadella, 1969

Enric Sió, el dibuixant que va trencar motlles

Enric Sió va ser un artista i també un personatge públic conegut, un pioner que va lluitar perquè el còmic es reconegués com un art narratiu dirigit als adults, al mateix nivell que la literatura o el cinema.

Nascut a Badalona el 5 d'abril de 1942, Sió va exercir d'il·lustrador, humorista gràfic, pintor, teòric de la historieta, guionista, fotògraf, cineasta, publicitari, editor i creador de mons propis en el còmic. La seva faceta més coneguda és com a autor de còmics, un creador perfeccionista i inconformista reconegut internacionalment. Va començar a trencar motlles fent proves amb el dibuix, el color i la narrativa com pocs ho havien fet. Inconformista amb la realitat social i política i creador tossudament individualista, deixà petja en els diversos mitjans on col·laborà.

Aquesta exposició ofereix una visió polièdrica del personatge d'Enric Sió: les seves obsessions, pors, angoixes, somnis, contradiccions i èxits. Sió va ser un artista posseïdor d'una gran intel·ligència i d'una enorme riquesa humana que va saber fugir de la vulgaritat i de l'avoriment de la rutina i llançar-se sense xarxa a la llibertat creativa.

Inauguració

Dimarts 19 de febrer, a les 19 h

Presentació del llibre *Enric Sió, el dibuixant que va trencar motlles*.

Visita guiada cada diumenge a les 12 h

Horaris

De dimarts a divendres, de 16 a 20 h,
dissabtes d'11 a 14 h i de 16 a 20 h,
diumenges d'11 a 14 h

Entrada lliure

Idea, comissariat, textos i documentació
Jordi Riera Pujal

Organització
Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Badalona
Vicerektorat d'Arts, Cultura i Patrimoni de la Universitat de Barcelona

Producció
Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Badalona
Vicerektorat d'Arts, Cultura i Patrimoni de la Universitat de Barcelona
Museu de Badalona

Projecte expositiu i disseny gràfic
Albert Navarro

Correcció de textos
Serveis Lingüístics de la Universitat de Barcelona

Entrevistes i enregistrament
Jordi Riera Pujal i Albert Navarro

Impressió i muntatge
Nivell Publicitari

Enric Sió, el dibuixant que va trencar motlles

Començant a dibuixar, començant a experimentar

Conscient de les seves habilitats com a dibuixant, Enric Sió entra a treballar a Bruguera per pagar-se la universitat. És l'any 1960 i Bruguera és la gran editorial de tebeos de l'època. Sió creu que el seu destí professional és dedicar-se al gènere humorístic, però a la redacció l'encaminen al dibuix realista. Al llarg de tota la seva carrera professional anirà fent incursions puntuals en l'estil caricaturesc.

El pas per Bruguera li obre la porta per començar a treballar per a agències que subministren historietes i il·lustracions al mercat internacional. Anglaterra, llavors gran consumidora de còmics, descobreix a Barcelona una font inesgotable de dibuixants amb talent, uns autors que s'adapten a l'estil que vol el mercat internacional i que són més moderns i molt més econòmics que els dibuixants autòctons. Sió perfecciona l'ofici amb uns guions acotats i molt estereotipats que venen de Londres. A l'agència li demanen un dibuix adotzenat i un estil que no es diferenciï del d'altres autors de l'estudi. Treballa en un munt d'historietes romàntiques, d'aventures o bèl·liques sense poder firmar-les.

L'any 1964, Josep M. Castellet, el nou director literari d'Edicions 62 i Península, el contracta com a lector, redactor i grafista. Allà amplia el seu bagatge cultural i el seu cercle de contactes amb la intel·lectualitat catalana. Comencen a arribar a una Barcelona històricament lligada a la cultura francesa els nous aires de la psicodèlia i del pop anglosaxons. L'any 1967, l'Editorial Salvat li dona la gran oportunitat d'experimentar amb el dibuix i jugar amb les innovacions estètiques i narratives.

Un dibuixant de còmics a l'esclat de La Gauche Divine

El febrer de 1967 s'inaugura la discoteca Bocaccio, que aviat esdevé un dels punts neuràlgics de reunió de la jove intel·lectualitat barcelonina, grup que, més endavant, Joan de Sagarra bateja amb el nom de La Gauche Divine. La relació de parella que Enric Sió inicia l'any 1968 amb la cantant Guillermina Motta el fa entrar dins La Gauche Divine i ser-hi acceptat com a membre de ple dret. Per primera vegada a Catalunya, un ninotaire és reconegut com a creador i artista al mateix nivell que un arquitecte, escriptor o pintor. Sió, un cop païdes les aportacions que fa l'art pop a la cultura de masses, comença a sentir-se segur de les seves possibilitats com a autor i comença a experimentar amb els còmics. Terenci Moix, Joaquim Molas, Alexandre Cirici, Román Gubern o Luis Gasca el reconeixen com a gran talent que deixarà petja en la història del mitjà.

A partir de 1968 col·labora fent il·lustracions per a *Nueva Dimensión*, una revista de

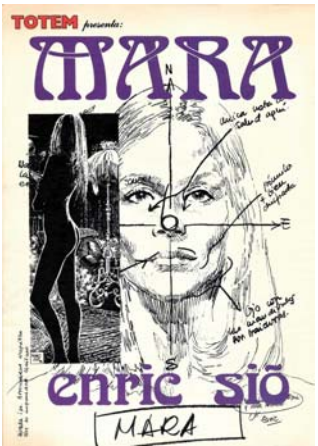
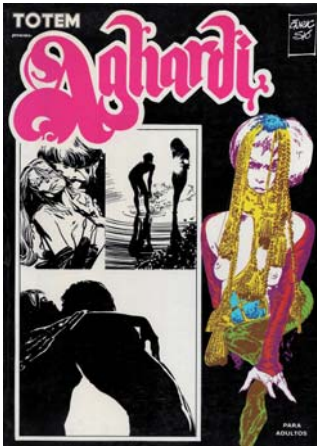
ciència-ficció i fantasia on dibuixa de manera desinteressada la tira humorística per a adults *La gallina Catalina*. El 1970 Luis Gasca li demana unes històries d'horror per a la nova revista *Drácula*, que es podrà trobar als quioscs a partir de febrer de 1971. Els contes, que rebran el títol de *Mis miedos*, passaran a ser una de les obres fonamentals de l'autor. Els fascicles es publicaran també a Anglaterra. Com a dibuixant que comença a tenir un estil reconegut, les agències publicitàries el contracten esporàdicament per fer il·lustracions que puguin connectar amb la generació jove de consumidors. Els mitjans descobriren en Sió una persona que, quan l'entrevisten, sap sortir dels tòpics i donar titulars. Mantindrà l'estatus de «celebritat cultural» per als periodistes durant tota la seva vida professional.

Les grans obres: Aghardi i Mara

El juny de 1969 Enric Sió, amb una recomanació d'Umberto Eco sota el braç, viatja a Milà. A la redacció de *Linus*, la revista de còmics més prestigiosa d'Itàlia, li compren el projecte *Aghardi*. Sió dibuixa *Aghardi* els anys 1969-1970. A partir de febrer de 1971, la sèrie surt en versió castellana censurada a la revista musical *Mundo Joven*. Fins a l'any 1979 no es publicarà en castellà la versió íntegra del còmic.

En aquesta obra Sió abandona el color: es decanta per aprofitar al màxim les possibilitats del blanc i negre. Una sofisticada composició i una innovadora forma narrativa estan treballades en cada pàgina per treure el màxim profit de la capacitat plàstica i narrativa. Sió dibuixa calcant fotografies, ampliant, reduint, passant a foto cremada i utilitzant tot tipus de tècniques per enriquir la seva obra.

El juliol de 1970 comença a pensar en *Mara*, una nova obra llarga. Parlem d'una obra molt personal, sense cap tipus de condicionament editorial ni comercial. L'autor la inicia sense saber on es podrà publicar. Un cop començada, durant el 1973 manté converses i correspondència amb el seu amic Andreu Martín que l'ajuden a concretar diversos aspectes del guió. La sèrie, dibuixada bàsicament en els períodes 1970-1971 i 1975, consta de setze narracions que s'aniran publicant a Itàlia (1972-1975) a les revistes *Linus* i *Alter Linus*. En castellà apareixerà una narració a la revista *Bocaccio* (1971) i diverses a *Sunday* (1976). Com a àlbum complet *Mara*, no es podrà veure fins a l'edició de Nueva Frontera de 1980.

Cercant la llibertat creativa a Milà

L'obra de Sió aconsegueix ressonància internacional gràcies a un grup d'estudiosos de la cultura de masses d'Itàlia. El 1969 li donen el prestigiós premi Yellow Kid al Saló Internacional de Còmics de Lucca (Toscana). Rep el guardó a l'avantguarda per *Aghardi* ex aequo amb R. Crumb. Dos anys més tard li donen també a

Lucca el premi a millor dibuixant estranger. Posteriorment, el 1976, rep un guardó a Treviso en el certamen Comics Uno.

Sió, el novembre de 1974, compleix un bell desig:

abandonar la foscor franquista i traslladar-se a viure a Milà, el gran centre editorial d'Itàlia. Pren la decisió quan al Saló de Lucca li proposen de fer les il·lustracions del llibre *Autodafe*. Un cop a la capital llombarda, és ben rebut per col·legues com Guido Crepax, Sergio Toppi o Oski, amb qui comparteix moments d'esbarjo personals i projectes professionals. L'amistat amb Crepax es consolidarà. Admira l'autor de la sèrie *Valentina*

per l'aportació al llenguatge de còmic del seu muntatge analític. Com a autor s'hi voldria assemblar per saber unir un projecte d'obra personal d'alta qualitat amb l'interès d'un públic ampli i internacional.

Un cop instal·lat a Milà, Sió barreja l'acabament de projectes personals com *Mara* amb un seguit de projectes comercials. Són encàrrecs pensats per a altres autors que finalment arriben a les seves mans i que ell defensa amb tot el seu bon saber professional. Alguns dels seus treballs no es difonen fora d'Itàlia.

Dibuixant la història en còmic a París

Als anys setanta, els grans grups editorials francesos s'adonen del potencial de vendes del còmic, creen departaments especials i projecten col·leccions ambicioses. El febrer de 1977 Enric Sió va a París convidat per l'editorial Larousse, que per als seus nous projectes necessita molts dibuixants realistes amb talent. Li ofereixen que col·labori en diversos episodis d'*Histoire de France en bandes dessinées*. El mes de juny, el dibuixant abandona Milà i es trasllada a

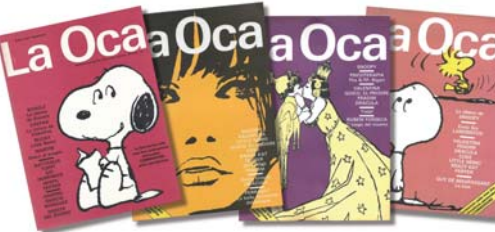

viure al barri llatí de París. Per la feina feta en aquesta col·lecció li donen el trofeu Haga a millor dibuixant realista (Salon national de la B.D. Toulouse, 1978). Col·labora també des del primer àlbum en *La découverte du monde en bandes dessinées*, dedicada als grans viatgers i descobridors de la història universal, una col·lecció que resultarà molt més exportable que la història de França.

A finals de 1978 el cap de redacció de la revista *Pilote* li proposa de tornar a fer historietes personals seguint el fil iniciat a *Mis miedos*. Per a Sió significa llibertat per tornar a explorar en les pròpies fantasies i obsessions.

A París col·labora també amb revistes importants com *Charlie Hebdo* i *Fluide Glacial*. En aquesta última es publiquen, traduïdes de l'italià, algunes entregues de *Mille et une morts de monsieur Max* en el període 1978-1979.

A la capital francesa, a diferència de Milà, no manté un contacte intens amb altres autors de còmic. El 1979, enyorant els seus paisatges i la seva gent, torna Barcelona.

Retorn a Catalunya

L'abril de 1979 torna a Barcelona, des d'on continua dibuixant i publicant a *Linus* i a *Pilote*, encara que per poc temps. L'abril de 1981 Carmen Balcells passa a ser la seva agent i li recupera els drets de totes les seves obres. El projecte d'una publicació d'abast internacional que impulsen des de l'agència literària Carmen Balcells no aconsegueix el finançament necessari i no tira endavant. La proposta consistia a crear noves historietes ajuntant grans escriptors llatinoamericans, que farien els guions literaris, i grans dibuixants espanyols.

En el seu retorn, Sió continua sent un autor mediàtic, reconegut per una premsa conscient que és un autor reconegut internacionalment. La popularitat del seu nom, però, no es transforma en ofertes de feina que apelin al seu talent creatiu, ni en el terreny del còmic ni en altres del món audiovisual pels quals està interessat.

A partir del 17 d'abril de 1982, col·labora en *Visual*, un programa en català del Canal UHF de TVE dirigit per Joan F. de Lasa. Per primera vegada en televisió es dedica un apartat a la crítica i la divulgació del còmic, que presenta Sió. Altres seccions parlen de fotografia i de vídeo.

A finals d'octubre de 1983 el fitxen a l'Editorial Planeta per dirigir un nou departament dedicat al còmic. La feina de responsable editorial, però, no té continuïtat. Tampoc no troba productores que vulguin portar al cinema un guió propi sobre la figura de Serrallonga (1984). Continua treballant el projecte en anys posteriors.

L'any 1984 deixa de dibuixar còmics per la degradació en el mercat editorial. Des que ha tornat a Barcelona, el seu nivell de vida ha empitjorat en relació amb el que tenia a Milà i a París i decideix reorientar la seva vida professional.

Durant aquests anys realitza il·lustracions de publicitat cultural, de llibres o per a diversos diaris com *El Periódico de Catalunya* o *El País*. També fa alguns anuncis publicitaris per a televisió. Finalment, el 1996 troba estabilitat professional col·laborant de manera continuada per a l'*Avui*.

Enric Sió mor el 2 de novembre de 1998, a l'edat de 56 anys, a causa d'un vessament cerebral.

